

Studie van de verenigbaarheid van nieuwe wapens met het internationaal recht

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 23

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

Door het goedkeuren van het Eerste Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève door de wet van 16 april 1986, heeft België zich er onder meer toe verbonden de wettelijkheid of onwettelijkheid te bepalen van het gebruik van elk wapen, bij haar Strijdkrachten ingevoerd (P I - artikel 36).

Deze wettelijkheid moet vooreerst worden vastgesteld met inachtneming van de algemene beginselen die het gebruik verbieden van wapens die onnodig leed berokkenen (P I - artikel 35, al. 2) of die zonder onderscheid zowel militaire objectieven als burgers of goederen van burgerlijke aard treffen (P I - artikel 51, al. 4. b en c).

Volgens het voornoemde artikel 36, moeten Protocol I en al de regels (waaronder het gewoonterecht en de algemene rechtsbeginselen) die voor ons land bindend zijn inzake verenigbaarheid van nieuwe wapens worden nageleefd.

Wat de bijzondere verbodsbepalingen m.b.t. sommige wapensoorten betreft, gaat het om:

- a) Verklaring houdende verbod tot het gebruik van enkele projectielen in oorlogstijd, ondertekend te Sint-Petersburg op 29 november/11 december 1868 (B.S. 23 januari 1869);
- b) Verklaring houdende verbod van het gebruik van kogels die uiteenspatten of gemakkelijk in het menselijk lichaam vervormen, ondertekend te 's-Gravenhage op 29 juli 1899 (wet van 6 augustus 1900);
- c) Verdrag van Den Haag (VIII) nopens het stellen van zelfwerkende onderzeese contactmijnen, ondertekend te 's-Gravenhage op 18 oktober 1907 (wet van 25 mei 1910);

Mis en forme

Mis en forme

- d) Verklaring nopens het verbod om projectielen en ontplofbare stoffen uit luchtballen te werpen, ondertekend te 's-Gravenhage op 18 oktober 1907 (wet van 25 mei 1910);
- e) Bijvoegsel bij het Verdrag nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te land, ondertekend te 's-Gravenhage op 18 oktober 1907 (wet van 25 mei 1910);
- f) Protocol betreffende het verbod van het gebruik in de oorlog van stik-, gift- of dergelijke gassen en van bacteriologische middelen, getekend te Genève, den 17n Juni 1925 (B.S. 17 maart 1929);
- g) Verdrag tot het verbieden van proefnemingen met kernwapens in de dampkring, in de kosmische ruimte en onder water, opgemaakt te Moskou op 5 augustus 1963 (wet van 26 januari 1965);
- h) Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens (TNP), opgemaakt te Londen, Moskou en Washington op 1 juli 1968 (wet van 14 maart 1975);
- i) Verdrag tot verbod van de plaatsing van kernwapens en andere wapens voor massale vernietiging op de zeebedding en de oceaانبodem en in de ondergrond daarvan, opgemaakt te Londen, Moskou en Washington op 11 februari 1971 (wet van 18 augustus 1972);
- j) Verdrag tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische, biologische en toxinewapens en inzake de vernietiging van deze wapens, opgemaakt te Londen, Moskou en Washington op 10 april 1972 (wet van 10 juli 1972);
- k) Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I - artikel 35, 36 en 51; wet van 16 april 1986);
- l) Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten (Protocol II), aangenomen te Genève op 8 juni 1977 (wet van 16 april 1986);
- m) Verdrag betreffende het verbod van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken, en van de Bijlage, opgemaakt te New York op 10 december 1976 en opengesteld voor ondertekening te Genève op 18 mei 1977 (wet van 3 juni 1982);
- n) Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben en protocollen I, II en III, gedaan te Genève op 10 oktober 1980 (wet van 6 december 1994);
 - Protocol inzake niet-waarneembare deeltjes (Protocol I);
 - Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen (Protocol II);
 - Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van brandwapens (Protocol III);

Studie van de verenigbaarheid van nieuwe wapens met het internationaal recht

- o) Overeenkomst tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens, en van de drie Bijlagen, gedaan te Parijs op 13 januari 1993 (wet van 20 december 1996);
- p) Verdrag inzake het verbod op het gebruik, de opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan, gedaan te Oslo op 18 september 1997 (wet van 10 augustus 1998);
- q) Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen, zoals gewijzigd op 3 mei 1996 (Protocol II zoals gewijzigd op 3 mei 1996) gehecht aan het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, aangenomen te Genève op 3 mei 1996 (Protocol II bis - wet van 10 augustus 1998);
- r) Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheiden werking te hebben, aangenomen te New York op 13 oktober 1995 (Protocol IV inzake blindmakende laserwapens - wet van 10 augustus 1998);
- s) Verdrag inzake een alomvattend verbod op kernproeven, en Protocol, ondertekend te New York op 24 september 1996 (wet van 13 juni 1999).

Mis en forme

2. Nationaal recht

- a) Wet van 9 maart 1995 betreffende antipersoonsmijnen, valstrikmijnen en soortgelijke mechanismen (B.S. 1 april 1995);
- b) Wet van 24 juni 1996 tot wijziging van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens en op de handel in munitie om het opslaan van antipersoonsmijnen door de Belgische Staat of openbare besturen te verbieden (B.S. 9 juli 1996).
- c) Wet van 30 maart 2000 betreffende het definitieve verbod op antipersoonsmijnen (B.S. 7 april 2000).

B. Analyse van de te nemen maatregelen

Men dient in een werkwijze te voorzien waarvan de uitvoeringsmodaliteiten moeten worden bestudeerd. Deze werkwijze moet het mogelijk maken om bij de studie (uitwerking van het concept, enz.) de ontwikkeling, de aanschaf of het in gebruik nemen van een nieuw wapen, de aanpassing of de wijziging van een oud wapen bij de Krijgsmacht, een onderzoek in te stellen vanuit een tweevoudig standpunt, technisch en juridisch, teneinde te bepalen of dit wapen niet indruist tegen een uitdrukkelijke verbodsbepaling of tegen de beginselen van het internationaal recht.

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

Het Ministerie van Landsverdediging.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het merendeel van de uitvoeringsmaatregelen lijken te kunnen worden getroffen binnen het kader van de gewone taken van het personeel en de bestaande begrotingen.

IV. STAND VAN ZAKEN

- A. Een werkgroep werd ermee belast een multidisciplinaire commissie op te richten. Deze commissie zal de wettigheid van de nieuwe wapens, de nieuwe middelen of methodes van oorlogvoering evalueren.
- B. Een nieuw Algemeen Order werd aan de Chef van de Defensie (CHOD) voor ondertekening voorgesteld. Dit document sticht de "Commissie voor de Juridische Beoordeling van nieuwe wapens en nieuwe middelen of methodes van oorlogvoering" (CJB). De CJB heeft als opdracht een advies te geven aan de Chef Defensie (CHOD) omtrent een door de Krijgsmacht bestudeerd of ontwikkeld nieuw wapen, nieuw middel of nieuwe methode van oorlogvoering of omtrent een nieuw wapen of nieuw middel of nieuwe methode van oorlogvoering dat of die de Krijgsmacht wenst aan te schaffen of in te voeren. Meer in het bijzonder zal de CJB gemotiveerd adviseren of volgens haar bevindingen het gebruik van dit nieuwe wapen, dit nieuwe middel of deze nieuwe methode van oorlogvoering al dan niet in bepaalde of in alle omstandigheden door het internationaal recht is verboden. Dit advies moet de CHOD in de mogelijkheid stellen om vervolgens de acties te ondernemen die het internationaal recht ter zake vereist. Uit de studie verricht door de Intermachtencommissie voor het recht van de gewapende conflicten, blijkt dat op het niveau van de Generale Staf en de Staven van de Krijgsmacht delen, diensten bestaan die verantwoordelijk zijn voor de uitwerking van de concepten en de coördinatie van de programma's, de internationale coördinatie, de marktverkenning en de evaluatie van de wapensystemen en de gebruiksleer.

Mis en forme : Pucés et numéros

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

~~De onder punt IV vermelde diensten moeten~~ De CJB moet bij de studie (uitwerking van het concept, enz), de ontwikkeling, de aanschaf, de ingebruikneming van een nieuw wapen, een nieuwe middel of methode van oorlogvoering de wijziging of de aanpassing van een wapen dat reeds in gebruik is, een onderzoek uitvoeren betreffende de verenigbaarheid met het internationaal en nationaal recht.

VI. LAATSTE BIJWERKING

~~Februari~~ Juni 2002.

Mis en forme

Mis en forme

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

11 juni 2002

VIII. BIJLAGEN

/